

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
i.nationellplan@regeringskansliet.se

REMISSYTTRANDE – INRIKTNINGSUNDERLAG INFÖR TRANSPORTINFRASTRUKTURPLANERING FÖR PERIODEN 2022 - 2033 OCH 2022 - 2037.

INLEDNING

Länsstyrelsen i Kronobergs län har av Trafikverket/Infrastrukturdepartementet beretts tillfälle att lämna yttrande över ovanstående remiss.

Länsstyrelsen yttrar sig som regional statlig myndighet utifrån uppdraget att främja länets utveckling, att verka utifrån ett statligt helhetsperspektiv och med rollen att samordna statliga myndigheter i samhällsbyggnadsprocessen. Länsstyrelsen har uppdraget att verka för att nationella mål, bland annat nationella klimat- och miljömål samt Agenda 2030, får genomslag i länet.

LÄNSSTYRELSENS SAMMANFATTANDE SYNPUNKTER

- Omställning till hållbart samhälle angeläget
- Nya stambanor behöver finansieras på annat sätt
- Vårda det vi har är viktigt
- Mer pengar till länstransportplaner
- Stadsmiljöavtalen behöver ses över
- Förenklade processer för mindre åtgärder
- Tolvårig plan ger större flexibilitet
- Utökad ram ger förutsättningar för vidmakthållande och åtgärder för förändring

KORT OM INNEHÅLL I REMISSEN

Den 25 juni 2020 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att ta fram ett inriktningsunderlag inför den långsiktiga infrastrukturplaneringen. Inriktningsplaneringen utgör det första steget mot en ny nationell plan samt länsplaner och syftar till att ge ett underlag till regeringens infrastrukturproposition. Uppdragets syfte är att ge regeringen ett underlag för bedömning av ekonomiska ramar för möjliga åtgärder i transportinfrastrukturen för perioden 2022 - 2033 respektive 2022 - 2037.

Det betonas att den fysiska infrastrukturen bara är en del av transportsystemet. Den nationella planen omfattar byggande och drift av statliga vägar och järnvägar och åtgärder för sjöfarten men inte åtgärder i flygplatser och luftrummet. En central fråga är hur klimatmålen ska uppnås. En annan är att Trafikverket anser att vårda det vi har ska ha mycket hög prioritet, vilket genomsyrar förslagen till fördelning av planeringsramen. Klimatmålet ska nås genom en bredare ansats än vad man kan utläsa av tidigare planer, genom en omfattande elektrifiering, ökad andel biodrivmedel samt högre bränslepriser.

Underhåll och vidaremakthållande av befintlig infrastruktur ska prioriteras, det är mest effektivt att vårda det vi redan har. Regeringen har hänvisat till i uppdraget att gällande nationell plan ska fullföljas och att nya stambanor ska färdigställas i den takt som ekonomin tillåter. Ramförslagen ska uppgå till 622,5 mdr för 12 år och 830 mdr för 16 år med förändring +/- 20 %. Trafikverket konstaterar att nya namngivna investeringar inte ryms i befintligt ramförslag då årliga anslag för att vidmakthålla anläggningarna överstiger planeringsramsnivån i den gällande planen och att kostnaderna har ökat. Trafikverket har valt att redovisa att nya stambanor i sin helhet finansieras på annat sätt för att frigöra utrymme för effektivare framdrift och angelägna åtgärder. De tre inledande etapperna skulle belasta planperioden på 12 år med 71 mdr och på 16 år med 95 mdr.

LÄNSSTYRELSENS SYNPUNKTER

OMSTÄLLNING TILL HÅLLBART SAMHÄLLE

Länsstyrelsen delar uppfattningen om att nå klimatmålen är en viktig utgångspunkt. Det handlar om att ställa om och arbeta strategiskt mot en mer hållbar transportinfrastruktur. För att kunna ställa om är det viktigt att inte bara kunna vidmakthålla befintlig infrastruktur utan att också ekonomiska förutsättningar finns till förändringar.

Länsstyrelsen anser att betydelsen av åtgärder för ett transporteffektivt samhälle behöver utvecklas. Några exempel på överflyttning av transporter till energi- och klimateffektiva transportsätt ges i underlaget, och bedöms utifrån var och en av dessa ge små effekter för att nå klimatmålen. Länsstyrelsen menar att åtgärdernas effekt istället bör beräknas utifrån ett helhetsperspektiv, det vill säga att olika åtgärder samverkar och bidrar till flera olika mål.

Underlaget ligger inte i linje med regeringens klimatpolitiska handlingsplan som lyfter vikten av transporteffektivitet: ”Trafikarbetets utveckling är en av de faktorer som har störst betydelse för hur utsläppen av växthusgaser från transportsektorn utvecklas. För att etappmålet för inrikes transporter och det övergripande klimatmålet ska kunna nås behöver Sverige bli ett mer transporteffektivt samhälle, där trafikarbetet kan minska utan att göra avkall på tillgängligheten.”

Åtgärder i planeringen av ett transporteffektivt samhälle bidrar till att ett antal andra positiva mål såsom god folkhälsa, ren luft, mindre buller, ökad tillgänglighet för olika grupper mm. Länsstyrelsen menar även att samverkan och samordning med annan samhällsplanering behöver belysas bättre. En god gestaltad livsmiljö behöver genomsyra den gemensamma planeringen. Inriktningsunderlaget saknar långsiktiga perspektiv om ökad transporteffektivitet, såsom planering av bostäder, bebyggelse och infrastruktur. Även ett trafikslagsövergripande förhållningssätt med fyrstegsprincipen behöver lyftas i Trafikverkets underlag för kostnadseffektiva åtgärder.

NYA STAMBANOR

Länsstyrelsen anser att nya stambanor i sin helhet måste lyftas ut från planen och den ordinarie anslagsfinansieringen för att ge utrymme för såväl medel för vidmakthållande som för att genomföra åtgärder som redan har kommit så långt att de ligger i byggstartsplaneringen. Större projekt som nya stambanor skulle vinna på en mer sammanhållen process och investering som också skulle kunna genomföras i snabbare takt. Stambanoprojekten behöver även samordnas och samverka med övrig samhällsplanering, regional utveckling och regionala transportinfrastruktursatsningar. I ett sådant projekt krävs en storskalig landskapsanpassning och teknikutveckling för att minska barriäreffekter och miljöpåverkan.

Då större infrastrukturprojekt innebär behov av samordning över länsgränser vill Länsstyrelsen även betona behovet av framförhållning och resurstilldelning till länsstyrelserna. Detta för att länsstyrelserna ska klara av en effektiv handläggning och samordning av olika sakfrågor för att kunna möta upp i Trafikverkets planeringsprocess.

VÅRDA DET VI HAR

Trafikverket anger att vidmakthålla befintlig infrastruktur ska ha mycket hög prioritet, vilket genomsyrar förslagen i samtliga redovisade inriktningar. Inriktningen är att ”Vårda det vi har” dels för att bibehålla dagens funktionalitet dels för att minska underhållsskulden. Länsstyrelsen ser det som bra och viktigt att Trafikverket lägger ett stort fokus på att vårda våra gemensamma väg- och järnvägsanläggningar, då det framgår att eftersatt underhåll är ett problem i många anläggningar.

Kronobergs län är ett landsbygds-län med ett omfattande vägnät. Ett fungerande vägnät är av betydelse för en levande landsbygd, utveckling av näringsliv och turism samt bibehållande av värdefulla kulturmiljöer. Kollektivtrafiken sker också mycket via buss. Kronoberg har en viktig skogsnäring som är beroende av ett bra vägnät och järnvägar för godstransporter. Järnvägsanläggningarna är livsnerver

genom länet och i stort behov av kontinuerligt underhåll men även ombyggnader för att bidra till en hållbar regional utveckling.

MER PENGAR TILL LÄNSTRANSPORTPLANER

Över tid har tilldelningen till de regionala planerna minskat i förhållande till den nationella planen. För att klara behoven och målsättningarna med den långsiktiga infrastrukturplaneringen behövs en betydande höjning av anslaget till den regionala infrastrukturen. Det är viktigt för att en acceptabel standard ska kunna hållas på det regionala och enskilda vägnätet och för att satsningar på cykelvägar, hållplatser och samåkningsparkeringar för kollektivtrafik med mera ska kunna genomföras. Fler ombyggnader till mötesseparerade vägar på det regionala vägnätet skulle kunna genomföras via länstransportplanerna. Detta bidrar till att öka såväl trafiksäkerhet som framkomlighet.

STADSMILJÖAVTALEN

Trafikverket föreslår att 1 miljard per år ska avsättas till Stadsmiljöavtal. Länsstyrelsen anser att Stadsmiljöavtalen leder till positiva åtgärder, men bidraget riktar sig främst till stora eller medelstora kommuner eftersom motprestation krävs. Många kommuner som har behov av åtgärder är dock för små för att ens komma på tal för att söka bidrag.

Länsstyrelsen anser därför att antingen ses stadsmiljöavtalen över eller också förs mer medel över till de regionala planerna för att kunna fortsätta arbetet med att utveckla kollektivtrafiken och cykelåtgärder både i stad och på landsbygd.

FÖRENKLAD E PROCESSER

Länsstyrelsen delar uppfattningen att utredningsomfånget för cykelbanor utmed befintliga väg kan minskas. Länsstyrelsen stöder ett förenklat arbetssätt som också skulle minska Länsstyrelsens arbete. Detta skulle kunna bidra till att minska kostnader och ledtider för projekten.

TOLVÅRIG PLANPERIOD GER STÖRRE FLEXIBILITET

Länsstyrelsen förordar en 12 – årig planperiod och anser likt Trafikverket att en förlängning av planperioden till 16 år innebär nackdelar. En förlängning innebär en ökning av bundna medel motsvarande fyra nya år vilket under senaste planperioder hanterats vart fjärde år som en översyn av behov och medel. En förlängd planperiod på 16 år medför att medel i realiteten blir uppbundna i nära 20 år. Den kortare planperioden ger större öppenhet för att möta framtida förändringar i regionen.

ÖKAD MEDELSTILLDELNING

Inriktningsförslaget med minskat anslag innebär att behovet av kostnader för vidmakthållande inte täckas och medför svårigheter att upprätthålla funktion i transportsystemet och försämring av kapital. Den genomgående satsningen på järnväg kan uppfattas som nya klimatåtgärder men är ju främst det stora behovet av efterstätt underhåll. I Kronobergs län finns ett behov av satsning på järnväg och att

YTTRANDE

Datum
2021-01-27

Ärendenummer
341-6024-2020

öka kapaciteten på Kust till kustbanan i öst - västlig sträckning genom länet med bland annat dubbelspår Växjö- Alvesta, nya tågstopp och mötesspår. Detta har betydelse för en hållbar regional utveckling, arbetspendling, bostadsutveckling och nybyggnation av ett nytt regionsjukhus.

Det är endast den ökade medelstilledningen som ger förutsättningar för såväl underhåll som åtgärder för förändringar. Länsstyrelsen vill betona att det är viktigt att klimat- och miljöåtgärder kan genomföras exempelvis skydd av vattentäcker.

DE SOM HAR MEDVERKAT I YTTRANDET

I yttrandet har landshövding Maria Arnholm beslutat efter föredragning av länsarkitekt Gunnel Henriksson. I beredning av ärendet har länsråd Malin Almqvist, avdelningschef för samhällsutveckling Carin Lamme och miljömåls-handläggare Ida Andreasson deltagit.

Maria Arnholm

Gunnel Henriksson

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.